

Byggnadsminnesförklaring av Brattfors bruk, Ockelbo, Ockelbo kommun

---

Länsstyrelsen har 15 juni 1977 väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av de fem bruksgårdarna i Brattfors med tillhörande markområde, och samma dag remitterat ärendet med förslag till skyddsföreskrifter till fastighetsägaren Kopparfors AB, byggnadsnämnden samt riksantikvarieämbetet för yttrande.

Från byggnadsnämnden och riksantikvarieämbetet inkomna synpunkter med önskemål att byggnadsminnet skulle utvidgas till att omfatta fler byggnader inom bruksområdet föranledde ett nytt förslag daterat den 12 juli 1978 omfattande ett större markområde och vad gäller byggnader förutom bruksgårdarna även bruksherrgården och en kvarnbyggnad. Förslaget har vid förnyad remiss till fastighetsägarna som numera genom försäljning är flera, inte föranlett invändningar.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § lagen (1960:390, senast ändrad 1976:440) om byggnadsminnen de fem bruksgårdarna, herrgården och kvarnbyggnaden i Brattfors jämte tillhörande uthus för byggnadsminnen.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag skyddsföreskrifter och skyddsområde enligt bilagda av länsantikvarien upprättade beskrivning och förslag (bilaga 1).

Enligt 14 § lagen om byggnadsminnen skall vad som föreskrives i detta beslut tillämpas omedelbart även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten se bilaga 2.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Hans Hagnell jämte ledamöterna Birgit Andersson, Sixten Bäckström, Arne Carlsson, Arne Englund, Inga Johansson, Sven Larsson, Birger Olsson, Martin Sandström, Gunnar Sigfridsson, C-G Sjölander och Olle Östrand.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd A Tollstorp,

1979-01-29

11.392-1576-77

länsarkitekt Ture Persson, 1:e länsassessor Olle Carlbom och
länsantikvarie Erik Nordin, föredragande.

Enligt länsstyrelsens beslut

Erik Nordin

Kopia till

Inskrivningsmyndigheten vid tingsrätten i Sandviken, Box 65,
811 01 Sandviken
Byggnadsnämnden i Ockelbo kommun
✓ Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm
Länsmuseet
Kulturnämnden i Ockelbo kommun, Box 43, 816 00 Ockelbo

BYGGNADSMINNE

Benämning Brattfors bruk

Fastighet Böle 1:3 Åkerby 1:1,
Brattfors Bruk 1:1

Kommun Ockelbo

Socken Ockelbo

Ägare Kopparfors AB m fl

Fråga väckt 77-06-15

Byggnadsminne 79-01-29

Historik

Brattfors bruk fick privilegier 1673. Brattfors anlades som smedja vari tackjärn från den närbelägna hyttan i Åbron skulle färskas till stångjärn. 1865 övergick man till Lancashiresmide. Nedre smedjan lades ned 1897, övre smedjan och därmed järnhanteringen som helhet 1919.

Beskrivning

Trots att verksbyggnaderna försvunnit har Brattfors behållit väsentliga drag av bruksmiljö. Betydelsefullt är härvid den enkla och anspråkslösa helhetsmiljön utan omfattande privata trädgårdsanläggningar.

De 5 bruksgårdarna byggdes på 1830-talet och ligger i en rad längs en bruksgata eller ett torg, i övrigt avgränsat av två uthuslängor. Bruksgårdarna har en välbevarad exteriör i rödfärgad panel och halvvalmade tegelklädda tak. De är invändigt ombyggda på 1950-talet och innehåller 4 små lägenheter.

Herrgården har relativt väl bevarad exteriör men är till interiören helt moderniserad och tjänar som bostad.

Mumblingshammaren tillkom 1897 och ingick i utrustningen i den övre smedjan. Den är renoverad och försedd med skyddstak 1972.

I området ingår vidare en kvarnbyggnad på platsen för den nedre smedjan. Byggnaden är invändigt helt ombyggd för personalutrymmen och kontor. Utvändigt har byggnaden nyligen renoverats omfattande men den spelar ändå en betydelsefull roll i miljön.

Skyddsföreskrifter

1. Byggnaderna, herrgården, kvarnen, bruksgårdarna och uthusen får inte utan länsstyrelsens tillstånd rivras, flyttas, ombyggas eller på annat sätt förändras till sin exteriör.

2. Arbeten i byggnadernas inre som medför ingrepp i den bärande stommen skall utföras efter förslag som godkänts av länsstyrelsen.
3. Byggnaderna skall i samråd med länsstyrelsen ägnas för deras bestånd erforderligt löpande underhåll med sådana material och metoder som deras kulturhistoriska värde kräver.
4. Skyddsområdet skall vårdas på sådant sätt att byggnadernas karaktär och utseende inte förvanskas.

Skyddsområde

Redovisas på nedanstående karta med punktstreckad linje.

